

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca; ako je ta dan nedelja ali praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo francozskovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto za bolj premožne 2 goldinarja; za manj premožne rodoljube pa 1 gl. 50 kr.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Leto XIV.

V Celovcu, 30. vel. travna 1895.

Štev. 15.

Občina Tolsti Vrh in minister Madejski.

Prejšnja občina Tolsti Vrh (obsegajoča tudi sedanjo občino Kotlje) je pošiljala svoje otroke v tri šole: v svojo lastno šolo v Kotljah, v Guštanju in v Črneče, ki spadajo pod občino Libeliče. V Guštanju je šola čisto nemška, v Kotljah in Črnečah so pa tako imenovane dvojezične šole, v katerih se v prvem letu otrokom pokažejo slovenske črke, v poznejših letih je pa vse nemško, tudi so šolske knjige razun katekizma vse nemške, tako da se smejo tudi te vrste šole le nemške imenovati. Šola v Črnečah je po večini obiskana od otrok iz občine Tolsti Vrh; slovenski so pa tudi šolarji iz slovenske občine Libeliče, ki je pa žal v nemškutarskih rokah. Dne 4. vel. travna 1888 je vložila občina Tolsti vrh prošnjo, naj bi se slovenski učni jezik upeljal na šolah v Kotljah in Črnečah; v Guštanski šoli naj bi se pa na slovenske otroke vsaj toliko ozira vzelo, da bi se po slovensko brati naučili. Deželni šolski svet je prošnjo zavrgel in rekel, da temu nasprotuje deželni odbor, kakor tudi občinska zastopa v Guštanju in Libeličah; šole v Kotljah, ki je bila občinska last, pa še v misel ni vzel. Občina Tolsti Vrh se je zoper ta odlok pritožila na ministerstvo. Nasprotniki slovenske šole so se pa bali, da bi utegnula občina pri ministertvu zmagati gledé Koteljske šole, ker pri tistej Guštanju in Libeliče nemata nič pravice ugovarjati. Podpihovali so toraj Kotljane tako dolgo, da so se tisti podpisali, da se hočejo ločiti od Tolstega Vrha in ustanoviti lastno občino Kotlje. Deželni zbor je to prošnjo uslišal, kakor drugače pričakovati ni bilo, in tako se je naredila nova občina Kotlje, v ktorej je bila občinska šola, Tolsti Vrh je bil pa zdaj brez lastne šole. Med tem pa je občina Tolsti Vrh čakala na ministrov odgovor, pa ni ga bilo. Poslanci dr. Gregorec in tovariši so toraj dne 2. rožnika 1894 stavili interpelacijo na g. učnega ministra, zakaj da tiste pritožbe ne reši že enkrat. Na to vprašanje je slednjič minister Madejski odgovoril dne 29. mal. travna 1895, in sicer tako:

„V seji dne 2. rožnika 1894 so gg. poslanci dr. Gregorec in tovariši v interpelaciji spravili v razgovor, da je občina Tolsti Vrh v političnem

okraju Velikovškem dne 4. vel. travna 1894 vložila prošnjo za slovenski učni jezik na šolah v Kotljah, Guštanju in Črnečah, da pa do zdaj bojda še ni dobila odgovora. Ob enem so me prosili, naj skrbim, da se ta prošnja občine Tolsti Vrh kmalu reši in sicer v smislu čl. 19. drž. osn. postav z dne 21. grudna 1867. Odgovarjajoč na to interpelacijo imam čast najprej na to opozoriti, da občina Tolsti Vrh ni ostala brez vsega odgovora, ker je dobila v tej zadevi več odlokov od deželnega šolskega sveta. Prošnje občine Tolsti Vrh deželni šolski svet res ni uslišal in sicer zato ne, ker so tržka občina Guštanj z ozirom na svojo šolo, občina Libeliče z ozirom na šolo v Črnečah in nadalje koroški deželni odbor izrekli se zoper slovenski učni jezik, in ti šolo uzdržujoči faktorji so se morali zaslišati. Tudi koroški šolski svet v Kotljah se je z ozirom na Koteljsko šolo odločno izrekel zoper slovenski učni jezik. Zoper odlok dež. šol. sveta se je občina pritožila na ministerstvo. Rešitev pritožbe se je pa zato zavlekla, ker se je ministertvu naznanilo, da se občina drobi in da se hočejo od nje ločiti davčne soseske Kotlje, Podgorje, Brdinje in Brezgov Vrh. Z deželno postavo z dne 28. vinotoka 1894, dež. zak. št. 26, so se res ti štiri kraji združili v novo občino. Gledé na Koteljsko šolo zgubi toraj pritožba veljavo, ker ta šola ne spada več pod občino Tolsti Vrh, ampak pod novo občino Kotlje. Zastran šol v Guštanju in Črnečah zahteva občina Tolsti Vrh slovenski učni jezik, občinski zastop v Guštanju pa pravi, da naj ostane Guštanska šola nemška, za Črneško šolo pa trja Libeliški občinski zastop, naj ostane dvojezična, kakor do zdaj. Pri takem položaju bi najbolje kazalo, da si pozida občina Tolsti Vrh na svojih tléh svojo lastno šolsko hišo, in ta šola bi se zamogla potem v jezikovnem oziru tako urediti, kakor je potrebam občine Tolsti Vrh primerno. Zato sem najprej naročil koroškemu deželnemu šolskemu совету, naj stopi v dogovore zastran zidanja posebne šolske hiše za šolske otroke občine Tolsti Vrh. Kedar dobim poročilo o teh dogovorih in storjenih sklepih, bom stvar razsodil in pritožbo rešil.“

Kaj bi rekli na ta ministrov odgovor? Zastran Koteljske šole ima prav; s tisto nema občina Tolsti Vrh nič več opraviti. Tudi Guštanske šole ne bo več potrebovala; kajti občina je pred kratkim

sklenila zidati lastno šolsko hišo in zidala jo bo najbrž na takem mestu ne daleč od trga, da svojih otrok ne bo več pošiljala v Guštansko šolo. Drugače je pa s Črneško šolo. Nekaj sveta občine Tolsti Vrh visi bolj proti Črnečam, otroci imajo v Črneško šolo bližej in bodo tudi zanaprej tje hodili. Občina ne more dveh šolskih hiš na enkrat zidati, tedaj tudi ne bo mogla zabraniti, da bodo mnogi otroci hodili pod drugo občino v šolo, namreč v Črneče, ki spadajo pod Libeliško občino. Ravno zastran Črneške šole se nam ministrov odgovor nič ne dopade. Otroci iz občine Tolsti Vrh imajo na Črneški šoli večino; tudi njih stariši plačujejo šolsko doklado, kako da bi o učnem jeziku na Črneški šoli ne imeli nobene besede ne oni, ne občina Tolsti Vrh? Pa tudi v Črnečah ne bodo vsi ljudje nemškutarji; če so pa Črnečani Slovenci in želijo slovensko šolo, ali njih beseda nič ne velja? Če so občinski odborniki v Libeličah nemškutarji in sovražniki slovenščine, ali iz tega sledi, da Črnečani nemajo pravice do čl. 19. drž. osnovnih postav, ki zagotavlja vsem národom enake pravice? V Ljubljani je slovenski občinski zastop, pa Ljubljanski Nemci imajo vender svoje nemške šole, ministertvo je tako ukazalo; še preveč jih imajo, tako da mnogo slovenskih otrok v nemške šole zahaja. Nemci tedaj dobijo pravico, če prav nemajo občine v svoji oblasti; zakaj pa Slovenci ne? Res je že, da ima občinski zastop pravico, govoriti v imenu svojih občinarjev, pa njih národnih pravic tudi občinski zastop ne sme kratiti. Če bi hotela vlada pravilno postopati, bi morala prašati stariše tistih otrok, ki obiskujejo Črneško šolo, ali so za slovenski učni jezik, do kterega imajo pravico po čl. 19. drž. osn. postav, ali ne. Ako bi se večina starišev iz Črneč in okolice, tedaj iz Libeliške občine, izrekla za slovenski pouk, potem bi morala vlada prošnjo občine Tolsti Vrh uslišati, ker daje tista večina otrok v Črneško šolo, in ker so nadalje tudi Črneški otroci vsi slovenski, toraj bi jim bil slovenski pouk le v korist, ne pa v škodo. Sploh pa je minister Madejski tako odgovarjal, kakor so vsi njegovi predniki, namreč tako, kakor želijo in narekujejo Celovski ponemčevalci. Govoril je tako, kakor bi deželni šolski svet ne imel nobene besede pri določevanju učnega jezika, ampak edino le deželni odbor in občinski zastopi. § 6. šolske postave pa ravno narobe go-

Utopljeni v Vrbskem jezeru.

(Iz spominjskih bukev Otoške fare.)

(Dalje.)

40. Leta 1871. 25. vinotoka ob 8. uri zvečer so ladjičarji dve z drvmi napolnjeni ladji skup ovezli in v Celovec vesljali. Ker je začel ugoden veter pihljati, razpenjal je Spavkov Ferdej (Wurcer) iz Poreč jadro in pri takem delu padel v jezero. Zgodilo se je to tako naglo, da tovariši padea niso zapazili, in mu niso mogli priti na pomoč. Ferdej je bil leta 1840. v Porečah rojen in leži zdaj v jezeru ne daleč od Otoka proti zapadu.

41. Leta 1872. 19. prosinca ob 11. uri po noči utonil je Vincent Pavlič p. d. Peter, kmet iz Visokega. Sin mu je zbolel na smrt, in pri skrabeti potrebnega kruha, če bilo bi treba za njegov pogreb, peljal je krušne na mlin in se podal potem po trdno zamrznjenem jezeru v Celovec po zdravila za sina. Žena njegova šla je popred domu, on pa se je zakasnil in ostal v Celovcu do mraka. Rekel je norčevaje se: „no, zdaj bi se pa človek vender ne mogel utopiti, moral bi 24 palcev debel led presekat in noter skočiti, drugače ne bi bilo mogoče.“ In vender je on tisto noč v jezeru konec vzel. Naredila se je po noči široka struga čez celo jezero od Količa do Krivevrbe, in v tisto je on zašel po noči domu gredé. Njegov klobuk so zjutraj na ledu našli in tako dobili slut in sled žalostnega dogodka. Po treh dneh so truplo srečno našli, skozi ledeno spoklino kvišku vzdignili, tam na ledu slovesno blagoslovili in v dolgem sprevodu na njegov dom k Petru na Gori prepeljali. Bilo

je ravno na njegov god, na dan sv. Vincenta; čudno je tudi, da je sam prej krušne za svoj pogreb v mlin zapeljal. Rajni je bil tukaj več let cerkveni ključar, ob svoji smrti bil je še le 43 let star. Njegov pogreb je bil lep, a žalosten.

42—43. Leta 1874. 26. svečana sta se Jaka Kleber, že priletan kmet iz Loga, in njegov mlajši sosed Jaka Sidler p. d. Zvatič, kmet v Škofičah, v precej slabem čolnu peljala unkraj jezera h Kristofu za kratek čas. Domu gredé morala sta že ledene kose prebijati, kajti začelo je jezero zamrzovati; tudi star in trohljiv čoln začel je močno točiti. Blizo Lampelnovega obrežja ju je nek sosed slišal na pomoč klicati, ko pa je prišel tje, ni več našel družega, kakor en klobuk na ledu in ladjo, ktere sprednji del je molel nad led, zadnji pa je bil v vodi. Kako da sta prišla ob življenje, se ni moglo zvedeti; tudi nju trupel niso našli.

44. Leta 1881. Pri Holarju na Slovenji gori so dekle Majdo Mente pognali iz službe. Brez vse pomoči porodila je zunaj hiše nezakonsko dete, ter šla potem s trebuchom za kruhom po širokem svetu. Čez leto pride nazaj, pri Šimenčiču v Porečah jej odsvetujejo, naj se ne podá na nevarni led; ker se ji pa pridruži in jo nagovarja stara Komarica, šle ste vender in sicer tako, da je šla Komarica spredaj, mlada beračica s poldrugo leto starim detetom v naročju pa za njo. Dve tretjini nevarnega pota brez nezgode pridete, zdaj pa je led začel slab biti, tako da je pod nogo jelo pokati. Komarica, ktera je bila precej spredaj, prišla je sicer srečno na uni kraj; nesrečna I. I. pa, ki jej je od daleč sledila, ni več dosegla unega brega. Pogreznila se je ter našla smrt v vodi,

svoje dete pa je že padajoča daleč proč od sebe porinila na led. Bilo je tedaj popoldne in še dan, in lahko bi bili rešili še živega fantiča R., ko bi bil kdo vedel. Pa stara Komarica, bodi si, da jo je lastna nevarnost tako razburila, ali pa da se je preveč bala razodeti, o tem nikomur besedice ni povedala, in tako je moralo tudi dete od mraza konec vzeti. Slišali se sicer ljudje v Porečah otroško jokanje še čez polnoči, mislili so pa, da jok pride od Žolnirjeve hiše in nikdo ni mislil na tako nesrečo. Drugi dan še le so prišli ljudje z lestvami in drugim orodjem, ter so zmrznjeno dete našli. Bil je ljub fantek brez navadne srajce, le v modraste kosec nekdanje janke za potrebo povit, ležal je znak na ledu, rokice držal je kviško, njegove gole nogice pa so bile krvave. Pokopali so ga na Poreškem pokopališču, o njegovi materi pa niso več našli ne duha ne sluha. Stara Komarica pa je pozneje zavoljo svoje zanikernosti imela veliko sitnih potov.

45. Leta 1881. so se štiri vojščaki polka Belgier za kratek čas s čolnom vozili po jezeru od Majernika do vojaških kopel; pa ker so bili vinjeni in so se tudi okorno vedli, prekucnila se jim je ladja stran Gorice (Loretto), ter so vsi štirje poginili, ne da bi jih kdo do zdaj iz globočine potegnil.

46. Leta 1881. Julij Frank, mehanik, sin onega Franketa, ki je novo cesto memo Majrobnika zidal, je blizo „hude peči“ še le 19 let star z ladjo vred utonil. Bil je s svojim prijateljem na s peskom preobloženi ladji, kar valovi močno pljuscati začnejo in ladjo z vodo napolnijo; ker se ladja začne vtapljati, njegov prijatelj hitro v kraj na breg plava, a mladi Franke, ki plavati ni znal,

za 4 glđ. 60 kr. O koliko lepih in s solzami namočenih denarjev našincev je šlo v tolste roke bogatincev! Rekal sem ljudem: „Dajte se zložiti, pišimo v Beljak za cel vagon.“ „Ja gospodine! pošta (voznja) je predraga.“ „Neče biti ne! Ma nemamo toliko beci (denarja), da bi vred (koj) platili i nije slošćine (sloge). Kad se opet mjeri, ne namjeri se več toliko, kao prvi pot, se raztrese itd.“ Istina, Istranci ne bi mogli takoj plačati v denarju, rajše s kako drugo stvarjo. Društvo itak menim, da bi moglo kako drugo znižanjem vožnje pri obilici pošiljatev in s prošnjami pri ministerstvu i temu zlu v okom priti. Društvo bi tudi moglo zameniti stvar s stvarjo. Pravo ste imeli g. urednik, da ste prašali, zakaj ni skladišča istrskega vina v Celovcu? Takó je! Govoriti, oglašiti se, vikati je treba. Samo izvolite se javiti pri g. poslancu in požrtvovalnem rodoljubu Matku Laginji ali pri predsedniku vinarске zadruge Lacku Križu in menim, ugodilo se bo Vaši želji. Ako je nepokvarjeno vino naše dobro za Prago, kamor ga bodo letos poslali, namreč na narodopisno razstavo, morda bi i vam ugajalo. Priporočal sem zato že zdavno v Mariborskem „Slovenskem Gospodarju“, naj se snujejo tudi na vinorodnih štajerskih tléh vinarске zadruge. Tiste bi mogle stopiti v zvezo z našo istrsko. In hvala Bogu! pisalo in govorilo se je nekoliko o tem tudi v „Slov. Gosp.“. O da bi ta misel se oživila in to življenje čim dalje lepše se razvelo! Pozneje je oživila vipavska in krška vinarška zadruga. Torej podajmo si mi najbolj zapuščeni ali zanemarjeni Istranci in Korošci roke, če bo mogoče v kako vzajemno delo. Podajmo roko i vsakemu, ki ima za nas dobro voljo. Želim si le takó izvrstnih tolmačev za moj načrt, kakor je tisti g. dopisnik iz Ziljske doline, ki je na svojih potih tako dirno zagovarjal Slovence, da je bilo slast mi brati njegov dopis, takó lepo in pametno, da že dolgo nisem bral tako domačega, pa tako lepega govora. Naj se še večkrat oglasi. Se ve za siromašne vinorejce, ki so daleč od prometa, bo še zmirom hudo, ker ta nesrečna talijanska gospoda nam ne da in še ne privošči ni cest, ni občil. Da pomagajmo si, kolikor moremo, sami med seboj! Nektere misli o zasnovanji gospodarskega društva pa prihodnjíc, ako bi ustrezalo namenom drugega „Mira“ (Prosimo! — Ured.)

Iz Istre. (Naši volitveni vspehi.) Letos je bila na mnogih krajih velika povodenj in še hušji potres. Tudi pri nas je bil potres, a čast in hvala Bogu! le bolj rahel, da je učinil malo škode. A sedaj smo tako rekoč plavali v volilnih valovih v Istri. Valovje se je vzdigovalo in penilo, kipé in besné grozili so Talijani in prodanci, a javljali so se, kajpak mirniše, i slovanski glasovi. Prvi naliv se je pojegel, bil je hud naval, a porušil večinoma trhljivo tramovje in stavbe, ki imajo slab temelj. Slovenci in Hrvati, ki delamo strogo pošteno, obdržali smo svoje stare postojanke, — a novih? — nismo pridobili. Da, pridobili smo moralno. Da se je samo pošteno postopalo, priborili bi bili puljsko in poreško okrajno glavarstvo in sicer 4 nove poslance, ker vsako voli 2 poslance. V koperskem, voloskem, pazinskem in lošinjsem je izvoljenih 8 naših častnih poslancev, med njimi 2 Slovenca, 6 Hrvatov. V prvih dveh: puljskem in poreškem kotarskem glavarstvu so se dogajale vnebovpijoče krivice. Volitveni listi so bili vsi pokvarjeni in zato so povsod našincem največ škode provzročili. Ti listi so pri vseh volitvah najmenitnejša stvar. Na Poreščini ponekôd je pisatelj sam, ki je znal za prava imena, liste pokvaril in ko so prihajali volilci glasovat, niso smeli, češ, da so napačno pisana njihova imena ali da se pozivnice ne vjemajo z listami. Tako je na Poreščini v neki občini samo tisti imel pravico glasovati, ki plača 12 glđ. 93 kr. direktnega davka. Kako malo je tako bogatih kmetov! V Barbanu so glasovali tisti, ki plačajo 7 glđ. 63 kr., v Vodnjanu vsi, ki plačajo 3 glđ. in še nekako eno krono. Pa niso vsi dobili glasovnice, še celó ne nekteri, ki plačajo veliko več in ki so imeli postati volilni možje. V Pulji je sicer okrajni glavar takoj pritožbam ustregel, se ve ne vem, če povsod. Na Poreščini so skoro povsod občinski zastopi in protivniških rokah. Moremo si misliti, kako svojevoljno so delali liste! Na mnogih krajih na noben način niso načelniki dopustili prepisati volilnih listov. Šli so k okr. glavarstvu premnogi volilci, a tam so jim rekli, da naj donesejo davčne knjižice na dan volitve, tam bodo dobili glasovnice. A glej hinavce! tako so jih tedaj odgnali brez milosti in ko se javijo na volilni dan, tožili so v mnogih občinah, da nijednega izmed teh niso pripustili k glasovanju. Nektteri veliki posestniki, ki volijo v svoji kuriji, so i v skupini za kmečke občine glasovali. Nektteri volilci bratje skupno od-davajo 1 glas. A na Poreščini se jim poreče na primer nekim: Ko bi vsak od Vas treh bratov plačal za-se 12 glđ. itd. direktnega davka, smeli bi glasovati, drugače ne. Ne ki Talijan plača menj, samo 8 glđ. in neke krajcarje, in je smel glasovati. Nektteri Talijanaši so glasovali dvakrat, celó

trikrat, nekteri celó za mrtve itd. Kjerkoli so bili Talijani s Slovani v volilnem boju, povsod so se na njihovi strani godile krivice. Zato (bi rekel) je bilo ravno tiste dni tako kisló vreme, burja in dež. Da bi imeli ložji posel, izdali so takó kakor n. pr. v veliki župniji sv. Martina, ktera šteje nad 2000 duš, samo šestim ljudem pozivnice, razun uradnikov. Hrvatskim duhovnikom in učiteljem so strogo zabranili, da ne smejo nič agitirati. Jaz sam sem dobil tri taka svarila: latinsko, talijansko in hrvatsko, a talijanskega popa C. so pa videli brez kazni jako agitirati. Onim je vse dovoljeno, nam skoro nič. Tudi v časopise nismo smeli nič pisati, a zdaj, ko so volitve končane, se bo pa vendar smelo. Kaj ne, na tak način je mogoče skupaj skrpiti večino, če bi se tudi sam Bog prikazal in ljudem pustil svobodno voljo. A je li pravično? Čemo li mi vse to trpeti? Ne, nikakor ne. Protestovali smo in naši volilni možje za puljsko in poreško okr. glavarstvo niso dohajali na dan volitve poslancev 16. vel. travna na volišče, ampak so na ta glavarstva odposlali dolg, razložen protest. Tudi na Dunaju se je posredovalo, in če ne bo pomagalo, čemo dati vse sodišču v Rovinj ali čemo iti do najvišjega sodišča. Ne mirujemo, dokler ne zmagamo, ker na naši strani je resnica in pravica. Pisal sem nekđaj: utemeljeno upanje imamo, da pridobimo nekttere mandate, če ne bo kaj izvanrednega. In bilo je, potem, mislim, da nisem krivo poročal. Pa smo li ipak zdaj kaj na boljem, ko pred šestimi leti? Da, v Koperskem okr. glavarstvu so tedaj nasprotniki imeli še 19 volilnih mož, zdaj samo 16; v pazinskem smo na novo dobili dve občini: Boljun in Plomin, kjer stanuje najprvi talijanski bogataš Istre, milijonar F. (Pravijo, da so Hrvati ga prisilili, da je moral „živio“ klicati.) V poreškem smo pridobili občino Višnjani in — da je bila pravica — gotovo bi bili pridobili še Poreč, Oprtalj, Vrsar in Vižinado, v puljskem pa Savičent in najbrž še Kanfanar in Pulj, in bi bili tako povsod imeli večino. V lošinjsem smo dobili še občino Krk. Le v voloskem je šlo slabše ko zadnjíc, ker so v par občinah se našinci preveč zanašali, pa še imamo večino. Delali so pa Talijani huje, ko vselej poprej. Še celó naše odločne mašnike so hodili talijanski doktorji poskušat (tentat). Da so pa denarji, posebno po puljskem kot. glavarstvu, delali čudeže, še mi ni treba poročati. Nadejamo se torej, da bodo v teh okrajih razpisane še enkrat volitve, in če bo več pravice, upamo da bo zmaga — naša. Rodoljub.

Politični pregled.

Kalnoky je odstopil, in grof Goluhovský je namesto njega postal minister zunanjih zadev; o tem dogodku se v političnih krogih največ govori. Zakaj je grof Kalnoky odstopil? Zato, ker se ni hotel pokoriti madjarskim puntarjem in prostozidarjem, kateri si v svoji prevzetnosti že domišljujejo, da so le oni poklicani, narekovati avstrijsko zunanjo politiko. V prejšnjih letih so avstrijske ministre zunanjih zadev gonili v boj zoper Rusijo, zdaj so pa Kalnokya silili v boj zoper sv. stolico Rimsko (zoper sv. Očeta papeža). On pa tega ni hotel storiti in je rajši odstopil. Madjari so bili veseli, da so se ga znebili, pa njih veselje je bilo kratko in se je v žalost spremenilo, ko so svitli cesar poljskega grofa Goluhovskega postavili na Kalnokyevo mesto. Madjarski mogotci so morda mislili, da postane minister zunanjih zadev kak ogerski grof, ki bo slepo orodje v njihovih rokah. Da je bil pa za to imenitno službo imenovan Poljak, in sicer tako hitro, to nam je dokaz, da so v najvišjih krogih že sili madjarske ošabnosti in gospodoželjnosti, ter da hočejo zunanje zadeve čisto odmakniti madjarskemu uplivu. Ogerska vlada torej ni zmagala, ampak se je hudo urezala v lastno mesó, in ta rana se ne bo tako kmalu zacelila. Sicer pa ne more tako ostiti, kakor je zdaj; Ogrri plačajo le 30% za skupne zadeve, pa imajo povsod prvo besedo, Bosno hočejo kar za se pridržati, še vozniče na železnicah ne smemo po svojih potrebah uravnati brez njih dovoljenja itd. Upor zoper madjarsko nadvlado se iz teh in še drugih uzrokov tudi med Nemci vedno bolj utrjuje, zlasti med antisemiti in nemškimi nacionalci. Kedar pride tedaj do obnovenja pogodbe l. 1897., ne bo šlo vse tako gladko, kakor v letih 1877 in 1887. — V Kološvaru so madjarski sodniki zopet obsodili 16 Rumuncev, ker so tisti svoje národno mišljenje očitno pokazali. — Delegacije se snidejo dné 6. rožnika. — Kranjski deželni zbor se skliče te dni na kratko zasedanje, da se pogovori, kaj je storiti zaradi škod po potresu. — Minister Schönborn je izdal na sodnije pametno prepoved; pravi namreč, da kedar izprašujejo zatožence in priče, naj nikar ne prašajo po takih rečéh, ki ne spadajo k tej pravdi in s kterimi se priče po nepotrebnem na sramoto postavljajo. — Minister Plener je obljubil, da bo jeseni pred-

ložil postavó, s ktero se bo znižala prepisnina (primščina) pri kmetskih posestvih. Nasprotno pa se bo povišal borzni davek in davek od velikih dedščin. — Pri volitvah v Opavi, glavnem mestu Šlezije, so bili liberalci tepeni, zmagali so nacionalci. — Celovški poslanec pl. Rainer je nedavno na shodu komunalnega društva poročal svojim volilcem o svojem delovanju v državem zboru. Za-stran Ljubeljske železnice ni vedel nič gotovega povedati. Rekel je, da bodo do jeseni izdelani vladni načerti. Zarad Celjske slovenske gimnazije je pa rekel, da bodo liberalci nasproti glasovali; če pa v manjšini ostanejo, vendar zavolj tega ne izstopijo iz koalicije.

Te dni so se vršile volitve v laški državni zbor. O izidu poročamo prihodnjíc. Pravijo, da je zmagala Krispijeva vladna stranka. Kaj prida pri laških volitvah nikoli ni pričakovati, ker katoliški možje zavolj prepovedi sv. Očeta ne smejo voliti, volijo tedaj le mestni brezverski framazoni. — V Maroki je ustaja (punt). — Zdi se, da prebivalci otoka Formoze ne pridejo nič radi pod japonsko vlado. Zgrabili so za orožje, in neki general, ki jih vodi, se je proglasil za kralja. Kitajski listi svetujejo, naj se iz Formoze naredi neodvisna republika. Ne verujemo, da bi se dali Japonci ostrašiti.

Gospodarske stvari.

Sejmovi. Na živinski sejm v Železni Kapli dné 1. vel. travna se je prignalo 33 volov, 35 krav in junic, 927 ovc. Kupcev malo. Ovce so se prodajale po 9 glđ. (18 glđ. par), uprežni voli 100 do 200 glđ. Na živinski sejm v Črni dné 6. vel. travna so prignali 2 žrebeca, 1 konja, 100 uprežnih volov, 40 juncev, 40 krav, 15 junic, 2600 ovc. Kupcev je bilo dosti, zgornjih Korošcev, Štajercev in Tirolcev. Ovce so se vse prodale, ravno tako junice. Poslednje po 50 do 60 glđ. Prihodnji sejm bo dné 5. vel. srpana.

Ali so kmetijski stroji priporočila vredni ali ne, o tem se slišijo med kmetskimi ljudmi različne misli. Največ je takih, ki pravijo, da se stroji za male posestnike ne splačajo, pač pa za velike. Priporoča se torej, naj se več sosedov ali cela vas združi ter si nakupi tistih strojev, ki jih za dobre in potrebne spozna. Največ strojev so slovenski kmetovalci do zdaj naročili pri trgovcu Ign. Hellerju na Dunaju (Wien II. Praterstrasse 49) ter so bili v obče prav zadovoljni z njegovim blagom. Hvalijo tudi brane, ki jih izdeljuje Lorber v Žalcu. Kjer je veliko sadja, bodo posestniki prav storili, ako si z združenó možjó naročijo pri Hellerju sadni mlin in sadno stiskalnico (prešo), da jim ne bo treba svojega sadja morda več ur daleč v prešo voziti.

Novi čar.

Na Koroškem. Katoliško delavsko društvo se je ustanovilo v Št. Lenartu v labodski dolni. — Iz Vetrinjskega Kloštra je zginil znani liberalni kolovodja Kušej, ravnatelj Morove tovarne. Pravijo, da je zapustil mnogo dolgov in opeharil celó mnogo revnih delavcev za njih težko prislužene krajcarje. O tem liberalno-nemškem sleparju bomo pozneje morda še kaj več spregovorili. Otrnile so se v kratkem tri liberalno- in nacionalno-nemške zvezde na koroško-nemškem nebu, ti so: dr. Jobst, Randa in zdaj Kušej, ki so bili uplivni in neizprosni nemškutarji na svojih mestih, pa so vsi grabili in zapravljali tuje imetje. Najbolj izmed vseh se je pa obnesel poslednji, ker je odnesel celó prihranjene novce revnih delavcev Morove tovarne, ki so jih s polnim zaupanjem, da so varno hranjeni, pri njem nakladali. — Za Vrbsko jezero je bojda naročen nov parobrod. — Pri Vrbi je pod vlak skočil in smrt našel dimnikar Janez Molin iz Celovca. — V Celovcu se je ustrelil brambovski narednik (feldwebel) Štefanovič. — Sv. Oče papež priporočajó molitve za angleški národ, da bi ga Bog razsvetlil in v sv. katoliško cerkev nazaj pripeljal. Kdor o binškošnem času v ta namen opravi devetdnevno k sv. Duhu, zadobi popolnoma odpustek.

Na Kranjskem. Škodo vsled potresa v Ljubljanskem mestu so komisije cenile okolu 4 milijone goldinarjev, pa z dostavkom, da se za ta denar hiše ne morejo na novo pozidati. Bolj stare hiše so bile namreč bolj nizko cenjene. Podreti bo treba nad 200 hiš. Delavcev primanjkuje, zato se stavbarsko delo draži. — Katoliški političen shod je bil 12. t. m. v Begunjah pri Cirknici; poslušalcev je prišlo do 300; govorili so gg. Podboj, Gostinčar, dr. Krek in Pešec. — Pošto dobijo v Selcah pri Škofji Loki. — Posojilnico so ustanovili Bohinjeci v Srednji vasi. — Shod dolenskih kmetijskih podružnic je bil v Novem mestu. — Dolensko politično katoliško društvo je zborovalo v Kostanjevici. — Sv. misijon so imeli na Trati.

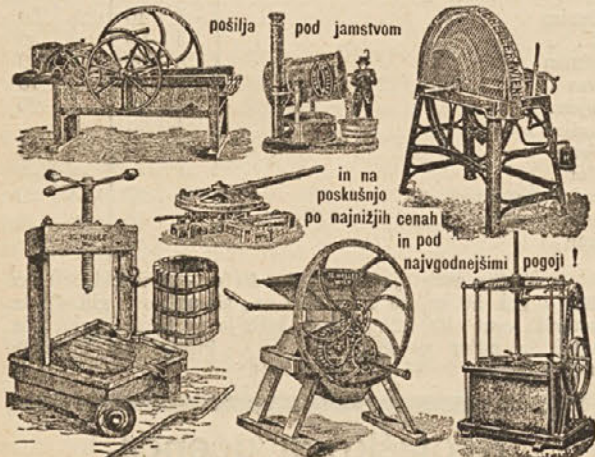
Za poletni čas

imam na prodaj dober kup **cement** v sodih in na drobno, **železnino** za zidanje novih hiš in vse različne **okove**, nadalje **mavec** (gips) najboljše vrste za **deteljno seme** itd.; potem **štukaturne cevi** z vso pripravo in druge izdelke, ki se vedno rabijo. Nasprotno pa kupujem in dobro plačujem vse **kmetske pridelke**, iztrebljene zaklane **prešiče** itd. Na prodaj imam tudi nove vrste **kose**, že nasajene, ktere so se v zadnjih dveh letih poskušale in se prav dobro obnesle; vsak si to novo koso lahko ogleda v moji prodajalnici. Z odličnim spoštovanjem

Arnold Wozonig,

trgovec v Šmihelu nad Pliberkom.

VTI STROJI ZA POLJEDELSTVO!

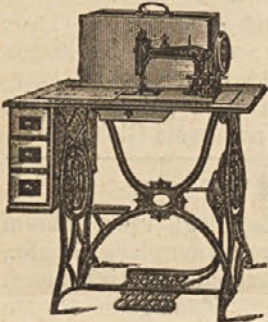
Lito železo, surovo ali prirejeno, za vsakovrstne stroje. Bogato ilustrovani 192 strani obsežni cenik v slovenskem in nemškem jeziku na zahtevanje takoj zastoj.

IG. HELLER, DUNAJ

Praterstrasse 49.

Preprodajalci se iščejo.

Važno

za čevljarje, sedlarje, jermenarje in šivilje: najboljše in najcenejše **šivalne stroje** vsake vrste, posamezne dele teh strojev in igle vsake vrste kakor tudi **železne blagajnice**, varne proti ognju in tatovom, prodaja podpisani in stroje tudi po ceni popravila v svoji delavnici. Tovarniške cene.

Matija Planko

v Celovcu, Burggasse št. 12.

Pijančljivost

se lahko ozdravi z antibiotinom, kakor mnoge skušnje pričajo. — Mnogo zahvalnih pisem lahko vsakemu pokažemo in zastoj pošljemo v pregled. — Zdravilo nema duha, torej se pijancu lahko daje tudi brez njegove vednosti. — Ena doza stane 2 gld. 20 kr.; dvojna za bolj zastarane bolezni 4 gld. 40 kr. Poštino plačamo tukaj, ako se denar naprej na nas pošlje. Prodaja: Adler-Apotheke, Lugos, Banat Nr. 721. — Glavna zaloga v c. k. vojaški lekarni na Dunaju I. trg sv. Stefana.

Podpisani ima na prodaj

méd (strd)

in sicer

garantovan pitanec

kilogr. po 54 kr. brez poštine.

Valentin Selan,

posestnik in čebelar na Trati št. 16.

P. Cerklje. Gorenjsko.

Natorna vina,

dalmatince, prav dober liter po 15 kr.; tirolec, italijan, oger, rudeče po 18 do 24 kr.; belo po 20 do 26 kr.; istrijanec iz Umage po 22 kr.; zelo priporočila vredni za take, ki imajo malo krvi, v sodih 56 litrov več. Za pristnost jamčim.

Nadalje priporočam svojo zalogo moka iz I. parnega mlina v Budimpešti v vrečah po 85 kil ter vse drugo tržaško blago, mast, žgane pijače itd. Vse prav dober kup.

Amand Prosen

v Celovcu, kosarnske ulice št. 24.

Kot nadomestilo za bobovo kavo se priporoča Najokusnejša, edino zdrava in ob ena po zdravnikih ženskam, otrokom in bolnikom; največja primes k bobovi kavi je.

KATHREINER.

KNEIPPOVA SLADNA KAVA.

Najčistejši prirodni plod v obeh zrnih, ki se ne dajo ponarejati.

Se dobi povsod: $\frac{1}{2}$ Kile za 25 kr.

Tovarna za kmetijske stroje.

Kdor potrebuje kak kmetijski stroj, naj se obrne naravnost na tovarno

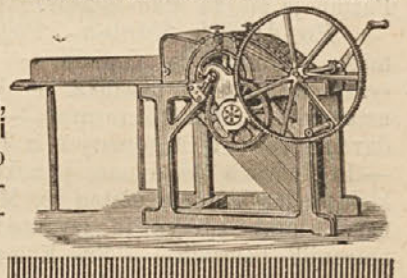
Konrada Prosch-a,

v Celovcu, Adlegasse št. 19.

nasproti c. kr. kmetijske družbe,

kjer se dobijo najnovejše mlatilnice, slamoreznice, gepeljni in razni drugi za kmetijstvo potrebni stroji ter tudi taki **vodovodi**, ki sami vodo gonijo iz globoko ležečih studencev na zemljišča, katerim vode primanjkuje. (Glej podobno na levi strani.)

Cenike pošilja zastoj.

Sadjarjem!

Stiskalnice za sadje in grozdje

po najnovejšem, izbornem načrtu, izviren izdelek s stanovitnim dvojnimi pritiskom, ktere ga moč se dá poljubno uravnati.

Jamčimo, da naša stiskalnica za 20 odstotkov več dela stori, ko vsaka druga.

Sadni in grozdni mlini, stroji za ribkanje grozdja, popolne priprave za izdelovanje mošta, stoječe in premakljive, mlini in stiskalnice za presanje raznih jagod in pridobivanje sladkih sokov, sušilnice za sadje in prikuho, najnovejše, patentirane brizgalnice za grozdje in zelišča, „sifonije“ imenovane, ki se same gonijo, izdeljuje kot posebnost tvrdka

PH. MAYFARTH in dr.

C. kr. izključlj. privilegirana

tovarna za kmetijske stroje, livarna železa in fužina na par, **Dunaj, II. Taborstrasse 76.**

Ceniki z mnogimi pohvalnimi pismi se delijo zastoj. — Zastojniki in prekupci strojev se sprejemajo.

Svari se pred ponarejenimi izdelki.

Laneno-oljnati

firnež

najbolje vrste prodaja

Adolf Hauptmann,

tovarna firneža v Ljubljani.

Razpošilja na zahtevanje brezplačno in franko svoj ilustrovani cenik oljnatih barv, firnežev, lakov, suhih kemičnih in mineralnih barv, düsseldorfskih oljnatih in akvarelnih barv za umetnike, barv za fotografe, emajl-, majolika- in lazurnih barv, potrebnih za oljnato in akvarelno slikanje, čopičev, tint, kakor tudi še mnogo drugih predmetov za obrtnijo, šole in domačo rabo.

PETER MERLIN

„pri zlati krogli“

stara trgovska hiša za tržaško blago in železnino v Celovcu, kosarnske ulice,

priporoča svojo veliko zalogo najboljše kave, sladkorja, petroleja itd. Prodaja tudi dobra vina, rum in druge žgane pijače, barve, izvrstno moko in južno sadje. Nadalje prodaja vsakovrstno orodje in posodo iz železa, pleha, bakra, cina itd. Za poštenost blagá se jamči; cene so nizke.

Najnovejše mode

slamnike

prav lepo štafirane, za ženske in moške, v veliki izbiri in prav dober kup, kakor tudi raznovrstno perilo, igrače, košare ali canje in druge drobnine priporoča

Marija Possod

v Celovcu, Burggasse št. 2.

(Nasproti železninarja Franc Sadnikar-ja.)

PETER FESSL.

Tovarniška zaloga vsakovrstnih ur

v Celovcu,

stari trg (Alter Platz) št. 20.

Velika zaloga

vsakovrstnih, zlatih, srebrnih niklastih

žepnih ur,

izborno blago po tovarniških cenah.

Za vsako pri meni kupljeno ali popravljeno uro jamčim dve leti.

Za birmance imam tudi ure po nizkih cenah.

Peter Fessl

20 stari trg — v Celovcu, — stari trg 20.